68 Tajenka skrytá

Tajenka *- nepostradatelný prvek každé křížovkové úlohy (úloha bez tajenky je jako studánka bez vody, článek 19).*
Nejběžnější je tzv. ***neskrytá tajenka****, což je zřejmé z podoby předkládané úlohy (všechny úlohy pdf 1 až 62). Tajenka je uvedená buď v některém ze směrů vpisování (pdf 1/1) nebo je její umístění zřejmé z podoby zadání - podbarvená políčka (pdf 66/1 a 2), uvedené její umístění (pdf 66/3).*

Skrytá tajenka *je určena náročným luštitelům (svazové soutěže). Takto skrytá tajenka vyžaduje k přečtení jistý „klíč“. Skrytí takovéto tajenky vyžaduje vždy „jednoznačný“ systém, jakým jsou jednotlivé znaky tajenky v zadání křížovkové úlohy (obrazec, legenda ap.) skryty a její „vyčíslení“ (počet písmen jednotlivých slov, například 3, 6 - Jan Neruda). V pdf 1/6 lze převést skrytou tajenku na neskrytou - stačí uvést předem klíč v zadání.*

Už Archimedes (zabitý římským vojákem v roce 212 před Kristem), později další učenci, například Leonardo da Vinci aj., se zabýval technickými otázkami. Praktické využití těchto „objevů“ demonstruje i následující příklad. Podepřeme-li topůrko kladívka přesně pod jeho těžištěm, jsou levá i pravá část kladívka v rovnováze. Jestliže nyní topůrko v těžišti oddělíme a obě takto vytvořené části položíme na misky rovnoramenných vah, zjistíme, že:
a) obě misky budou v rovnováze
b) klesne miska s kratší částí kladívka
c) klesne miska s delší částí kladívka

SLABIKOVÁ KŘÍŽOVKA (1)

se skrytou tajenkou - 9, 4 (začíná v políčku Dx1)

VODOROVNĚ: A. Rozmělňovač masa. - **B.** Rod ptáků z čeledi kachen. - **C.** Příkrm (nářečně); minorita; město ČR; část roty. - **D.** Váleček k tisku; zvětralé pivo; mučivě; pronásledovatel. - **E.** Urozená paní. - **F.** Dřívější poplatek za přechod mostu.

SVISLE: 1. Rovně. - **2.** Samčí pohlavní žláza. - **3.** Uherský husarský kabátec. - **4.** Dva současně plující prameny (slangově). - **5.** Potom. - **6.** Knedlíčky do polévky. - **7.** Váním nanesený. - **8.** Druh ořechů. - **9.** Lesní pták, jehož samička snáší vajíčka do hnízd drobných zpěvných ptáků; znalost. - **10.** Druh čerpadel; popravované. - **11.** Traktor.

Pomůcka: D. Moleta.

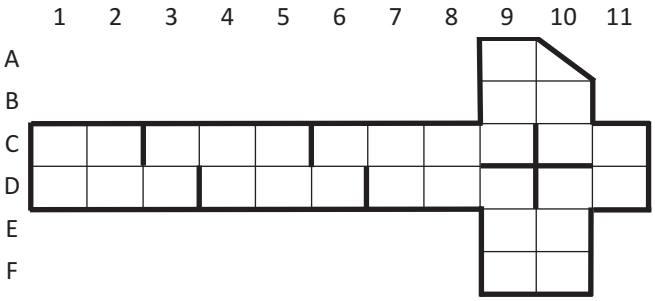

Řešení: Vodorovně - kutr; kačka; příval, menšina, Nová Paka, četa; moleta, patokly, tyrravě, stříhač; dona; mostně - **tajenka** bude zveřejněna později.

Český spisovatel a jeho dílo
PĚTIPÍSMENNÁ DOPLŇOVAČKA (2)
se skrytou tajenkou 5: 5

VODOROVNĚ:
1. Homolovitá čapka z beránčí kůže (řídce)
2. Hlavní město České republiky
3. Potulný loupežník
4. Vykladač náboženství u mohamedánů
5. Pramen vlasů na konci stočený

Pomůcka (shluky, z kterých jsou složeny vpisované výrazy)**:** HA, KA, KUČ, LAP, LOK, MA, MA, NA, PRA, ULE.

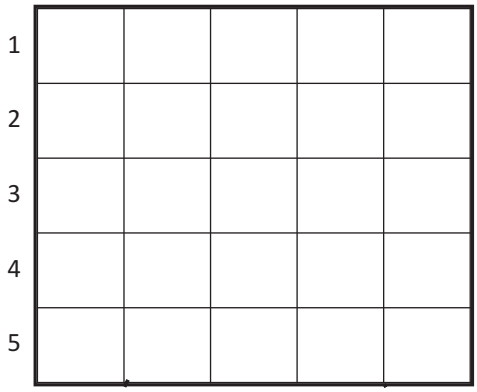

Řešení: Kučma, Praha, lapka, ulema, lokna - **tajenka** bude zveřejněna později.

Se skrytou tajenkou jsme se mohli setkat již v prvních ročnících křížovkářské maturity v HaK (později přibyly MLSK a ČKL). Charakteristická je pro tyto korespondenční soutěže často vysoká obtížnost (autor však může využít i nápovědu - začátek v úloze 1). V případě skryté tajenky nemá při důvtipně zvoleném klíči pro vyhledání takovéto tajenky luštitel šanci ji snadno odhalit. Pokud však skrytou tajenku neodhalí nikdo, úloha nesplnila svůj účel a autor vlastně prohrává, i kdyby zvolil pro skrytí sebeoriginálnější systém skrytí. Úloha 3 byla předložena v Hradecké křížovkářské maturitě (řešení bude zveřejněno později). Jak ukazují příklady k luštění, mají autoři nepřeberné možnosti, jak tajenku skrýt. Nutno však ještě zdůraznit, že pouhé symetrické umístění znaků v obrazci se za systém skrytí nepovažuje.

Z díla Josefa Tomana
POLODOKRESLOVÁ TROJKŘÍŽOVKA (3)
(písmenovka a dvě slabikovky)
se skrytou druhou (5) a **třetí tajenkou** (4, 6)
Nutno doplnit rozdělovací linky

VODOROVNĚ: A. Vlákat; aerobiont; odtékání; žahavý hmyz. - **B. Heslo křížovky. - C.** Ruské ukazovací zájmeno; jihoafrický kmen; cizokrajná rostlina; na tuto stranu; usrknutí; přirozený úbytek hmotnosti kapalin. - **D.** Kolem; uchopení; analýza; zkratka naší politické strany; slovensky „štíhlá“; anglicky „plahočední“; německý architekt. - **E.** Klekání; v esperantu „šátek“; pocházející z Ruska; americký povídkář; řeholnický stav; domnělý chemický prvek. - **F.** Hora v japonských zeměpisných názvech; mytologický převozník; svázané obilí; čapí nůsek; pobídka; mořský savec. - **G.** Řadová číslovka; hyje; školní potřeba; ejhle; staroindická zbraň; strana učetní knihy; SPZ Tábora. - **H.** Úder ve stepu; nasycený uhlovodík; čistě jako sníh; pán (asijské oslovení); keře; domácky Etela; druh palmy. - **I.** Výzvy; polské vojvodství; široká plátěná páska s krajkou; ptačí; oblečení; šachové zakončení; nato. - **J.** Syntetické vlákno; natočení; jinak; umřít; slovensky „soud“; nástrahy. - **K.** Palivo; Inženýrské a průmyslové stavby (zkratka); druh skladby; pouzdro na šípy; set; násep. - **L.** Žíti osamoceně. - **M.** Prudké napadení nepřítele vojskem; přírodní tropická pryskyřice; jinak zvaný; uvádět ve zmatek.

SVISLE: 1. Termit; vetchost. - **2.** Spojovat letováním; chuť (k jídlu). - **3.** Ochucená solí; baskická národní hra. - **4.** Stát USA; přehledný seznam; vysokohorský štít. - **5.** Francouzský sklář; hlemýždí skořápky; západoafrické sídlo. - **6.** Druh atomu; eskymácké saně; nůše; nádech. - **7.** Malajské platidlo; luční bylina; zákon; předložka. - **8.** Úřad; porušení; křoví; zástěna; herec. - **9.** Edouš; česká spisovatelka; lyrické básně; strašení; druh polévky. - **10.** Hrdina; znovu napsat; básník. - **11.** Symetrála; **první tajenka;** jemná tkanina. - **12.** Mít strach; druhé seno; komoni. - **13.** Jméno literáta Pavla; mládě štíra; žena; křestní kmotra - **14.** Čoud; hluk; slovenské dívčí jméno; evropský stát; pres. - **15.** Citoslovce troubení; zaujatost; končiny; cizí mužské jméno (filozof Drake); sykot hada. - **16.** Žluté barvivo; darebátství; název tuků k výrobě mastí; tisková agentura Čadu (zkratka). - **17.** Zakoktání; velké tácy; osud. - **18.** Šelma; vyvřelá hornina; stanovené. - **19.** Opalek; určovat tip. - **20.** Dispozice; jihoamerická poušť. - **21.** Pokrm; plastická hmota.

Pomůcka: C. Auni. - **D.** Trapes, Tirol. - **E.** Tuko, ptene. - **5.** Daum, Xime. - **7.** Tsi. - **15.** Durnat. - **16.** ATP.

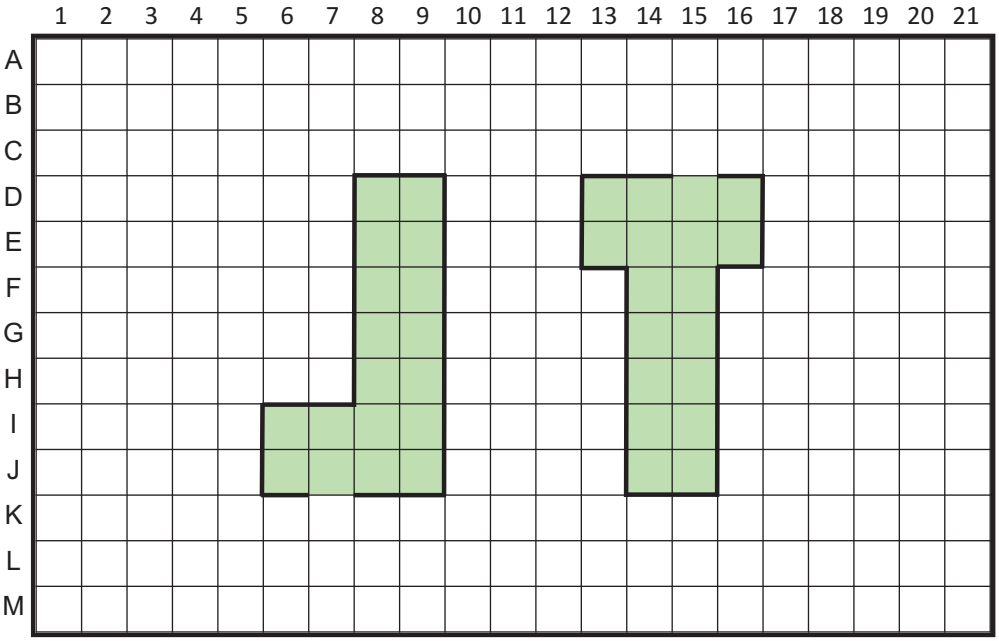

Řešení: Bude zveřejněno později.